

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Střední odborná škola stavební Karlovy Vary

Sabinovo náměstí 16, 360 09 Karlovy Vary

Autor: ING. HANA MOTYČKOVÁ

Název materiálu: VY_32_INOVACE_14_FINANČNÍ PRÁVO_P1-2

Číslo projektu: CZ 1.07/1.5.00/34.1077

Tematická oblast : PRÁVO PRO 1. - 2. ROČNÍK

Datum tvorby: 16. 10. 2013

Datum ověření: 17. 10. 2013

Klíčové slovo: finanční právo, státní rozpočet, valuty, devizy, daně

Anotace: Prezentace je určena pro žáky 1. a 2. ročníku oboru vzdělání Podnikání, výklad formou prezentace žákům vysvětluje pojem státní rozpočet, rozpočtová soustava, druhy daní, cla a poplatky, měna a devizy, orgány finanční správy, Česká národní banka.

Finanční právo

- ❑ = souhrn norem, jimiž je upraveno finanční hospodaření státu a jednotlivých veřejnoprávních subjektů
 - ❑ patří mezi právo veřejné
 - ❑ finanční vztahy = právní vztahy vznikající při soustředování a užívání peněžních prostředků a emisi peněz
 - ❑ státní rozpočet, rozpočet územně samosprávných celků, daně a poplatky, cla, měna, devizy, částečně pojistné
-

Finanční právo

- ❑ Státní rozpočet a rozpočty územně samosprávných celků
 - ❑ SR – návrh předkládá ministr financí, projednává vláda, schvaluje Poslanecká sněmovna, příjmy a výdaje státu na 1 rok
 - ❑ vychází z Ústavy ČR, řídí se zákonem o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu, zákonem o rozpočtových pravidlech
 - ❑ vyváženost příjmů a výdajů, rozpočtové příjmy přizpůsobit rozpočtovým výdajům
-

Finanční právo

- **rozpočet přebytkový** – příjmová stránka převyšuje výdajovou
 - **rozpočet schodkový** – výdajová stránka převyšuje příjmovou
- **rozpočtová soustava** = souhrn všech veřejných rozpočtů v ČR
- státní rozpočet ČR
 - rozpočty obcí a krajů
 - rozpočty státních účelových fondů
-

Finanční právo

- ❑ **rozpočtové provizorium** – státní rozpočet není přijat před koncem roku, hospodaří se bez schváleného státního rozpočtu → hospodaří se podle rozpočtu schváleného vládou
 - ❑ **zdroj rozpočtových příjmů**: daně, poplatky, dávky, cla
 - ❑ **výdaje**: financování hospodářství, společenské spotřeby, správy státu, výdaje na sociální a kulturní účely, dotace rozpočtům územních samospráv
-

Finanční právo

- ❑ **vládní rozpočtová rezerva** – ke krytí výkyvů rozpočtového hospodářství
 - ❑ s rozpočtovými prostředky – hospodařit co nejefektivněji – ministerstvo financí vydává směrnice o hospodaření s finančními prostředky, může upravovat výdaje v průběhu rozpočtového roku podle stavu příjmů
 - ❑ rozpočtové prostředky – použít účelově na výdaje splatné do konce roku – nepoužité prostředky propadají
-

Finanční právo

- ❑ **rozpočtová opatření** – mění se výše a účel původně schválených prostředků, původně uzákoněný rozpočet nelze absolutně navýšit
 - ❑ **státní závěrečný účet** – přijímá Poslanecká sněmovna ve formě usnesení, předkládá vláda ve své zprávě (výsledek hospodaření – stav, složení a pohyb státních finančních aktiv a pasiv)
-

Finanční právo

☐ Daně, poplatky, cla

- ☐ daně a poplatky - podstatná část příjmů státních a místních rozpočtů
 - **přímé daně** – část příjmů poplatníka na základě zjištění důchodových nebo majetkových poměrů (daň z příjmů fyzických osob, PO, silniční, z nemovitosti, dědická, darovací, z převodu nemovitostí)
 - **nepřímé daně** – vybírají se v ceně zboží při prodeji spotřebiteli (DPH, spotřební daň)
-

Finanční právo

- ❑ **poplatník** (fyzická nebo právnická osoba) – povinnost platit daň
 - ❑ **plátce daně** = odvádí daně státu (např. zaměstnavatel), poplatník může být plátcem
 - ❑ daně – platí se jednorázově nebo ve splátkách, právní předpisy umožňují osvobození od daně
 - ❑ **zdaňovací období** – zpravidla kalendářní rok
 - ❑ **dvojití zdanění** – ochranou mezinárodní smlouvy (metoda započtení, vyloučení)
-

Finanční právo

- ❑ plátce daně = odvádí daně státu (např. zaměstnavatel), poplatník může být plátcem
 - ❑ daně – platí se jednorázově nebo ve splátkách, právní předpisy umožňují osvobození od daně
 - ❑ zdaňovací období – zpravidla kalendářní rok
-

Finanční právo

- **Cla** = platba stanovená právním předpisem
 - vybírána v souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici
 - **funkce:**
 - fiskální = příjmová část státního rozpočtu
 - funkce ochranná – chráněn domácí trh
 - **druhy:**
 - autonomní clo – určuje stát
 - smluvní – smlouva mezi státy (úlevy)
 - preferenční clo – určováno jednostranně
-

Finanční právo

☐ Měna a devizy

- pramenem měnového práva je zákon o ČNB
 - peněžní jednotka je **koruna česká** (Kč)
 - právo vydávat bankovky a mince – ČNB
 - **platební styk**
 - hotovostně (bankovky a mince)
 - bezhotovostně (bankovní převody, platební karty, směňky)
-

Finanční právo

- pramenem devizového práva je **devizový zákon**
 - **devizový tuzemec** – osoba, která má v ČR trvalý pobyt (fyzická osoba) nebo sídlo (právnícká osoba)
 - mezinárodní organizace – vždy **devizový cizozemec**
 - **devizové banky** – banky se sídlem v tuzemsku, povolení ČNB provádět platební styk se zahraničím
-

Finanční právo

- **devizové prostředky** – peněžní prostředky v cizí měně
- **valuty** – hotovostní forma
- **devizy** – bezhotovostní forma
- **devizový účet** – tuzemec má právo na zřízení, úročí se v měně, ve které je veden

Finanční právo

☐ Orgány finanční správy

- všeobecná působnost: **vláda**
 - podává návrh zákona o státním rozpočtu a návrh státního závěrečného účtu, řídí a kontroluje činnost ministerstev
 - dílčí působnost – **Ministerstvo financí ČR**
 - metodicky usměrňuje vypracování rozpočtů ústředních orgánů, vydává povolení ke vzniku burzy, vykonává dozor nad vydáváním cenných papírů, nad činností investičních společností a fondů
-

Finanční právo

- **státní fondy** - poskytována dotace ze SR, zřizuje se zákonem, řídí se statutem
 - Státní fond rozvoje bydlení
 - Státní fond kultury
 - Státní fond pro životní prostředí
 - Státní fond dopravní infrastruktury
 - Státní fond pro tržní regulace v zemědělství
 - Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie
 - **finanční ředitelství** – řídí činnost FÚ, správa daní
-

Finanční právo

- **finanční úřady** – zřizuje ministerstvo financí, správa daní a poplatků, řízení o přestupcích na úseku daní
 - **Generální ředitelství cel** – součástí ministerstva financí, řídí celní úřady, přezkoumává jejich rozhodnutí, vyměřují clo, vymáhání nedoplatků cla, daní
 - **Nejvyšší kontrolní úřad** – nezávislý kontrolní orgán ČR, kontrola hospodaření se státním majetkem, plnění státního rozpočtu a státního závěrečného účtu
-

Finanční právo

☐ Česká národní banka

- ústřední (emisní) bankou státu, nezávislá na výkonné moci
 - právnická osoba, nezapisuje se do obchodního rejstříku
 - nejvyšší řídicí orgán je sedmičlenná **bankovní rada** v čele s guvernérem
 - určuje vnitřní a vnější měnovou politiku
 - sleduje množství peněz v oběhu, emituje nové peníze, opotřebované stahuje z oběhu
-

Finanční právo

- dohlíží nad činností obchodních bank
 - vede účty státního rozpočtu
 - spravuje měnové rezervy
 - obchoduje s cennými papíry
 - vrcholná instituce bankovního dozoru
 - pravomoc vydávat vyhlášky
 - ČNB minimálně 2x ročně podává Parlamentu zprávu o stavu měny, roční zprávu o svém hospodaření
 - 1x za 3 měsíce informuje veřejnost
-

Opakování

Co tvoří daňovou soustavu?

Jaké jsou funkce cla?

Jaké jsou orgány finanční správy?

Co je bankovní rada?

Zdroje:

- Ryska, R. *Právo pro střední školy*. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 978-80-7173-010-9
 - Šíma, A.; Suk, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-490-2
 - Kučera, R. *Základy práva*. Brno: MU v Brně, 2002. ISBN 80-210-2940-4

 - Kliparty jsou volně přístupné v programu Word.
-